

ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ SVEIKATA 2016 M.

Demografija

1. Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2016 m. pradžioje (sausio 1 d. duomenys) Švenčionių r. sav. nuolatinių gyventojų skaičius buvo 25 180 asmenų. 2017 m. pradžioje Švenčionių r. sav. gyveno 24 565 gyventojai, t. y. 615 gyventojų mažiau nei 2016 m. pradžioje. Iš 2017 m. pradžioje gyvenusių asmenų, moterys sudarė 52,82 proc., o vyrai 47,18 proc.
2. Švenčionių rajone 2016 m. mirė 498 žmonės, 2015 m. mirė 526 žmonės, mirtingumas sumažėjo 5,32 proc.
3. 2016 m. Švenčionių r. sav. gimė 211 vaikų – 14 vaikų mažiau nei 2015 m. Natūralus gyventojų prieaugis neigiamas.
4. Didžioji Švenčionių r. gyventojų dalis yra 18-44 metų amžiaus asmenys. Pastebima, kad kasmet daugėja vyresnio 45–64 ir 65+ amžiaus asmenų ir analogiškai mažėja 0–17 ir 18–44 amžiaus asmenų dalis.

Mirtingumas

1. Švenčionių rajone, kaip ir visoje Lietuvoje gyventojų mirties priežasčių struktūra jau daugelį metų išlieka nepakitusi. Vyrauja trys pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys.
2. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau nei pusė, t.y. 57,6 proc., nuo piktybinių navikų – 16,9 proc. (lyginant su 2015 m. išaugo 1,9 proc.), nuo išorinių mirties priežasčių – 8,4 proc. visų mirusiųjų.
3. 2016 m. Švenčionių rajone mirė daugiau vyrų nei moterų.
4. 2016 m. vyrų mirė 252. Daugiausia (46,8 proc.) vyrų mirė nuo kraujotakos sistemos ligų, iš kurių 62,0 proc. mirė nuo išeminės širdies ligos, 28,0 proc. – smegenų kraujagyslių (cerebrovaskulinių) ligų.
5. Nuo piktybinių navikų Švenčionių rajone mirė 19,5 proc. visų mirusių vyrų. Daugiausiai vyrų mirė nuo trachėjos, bronchų ir plaučių - 28,6 proc.; priešinės liaukos - 24,0 proc.; leukemijos ir limfomos piktybinių navikų - 8,2 proc.
6. 14,3 proc. visų 2016 m. mirusių vyrų žuvo dėl išorinių mirties priežasčių. Iš 252 vyrų, 52,8 proc. mirė nuo nelaimingų atsitikimų (apima transporto įvykius, nukritimus, paskendimus, atsitiktinius apsinuodijimus), 30,6 proc. nuo savižudybių.
7. 2016 m. rajone mirė 246 moterys. Daugiausia moterų (68,7 proc.) mirė nuo kraujotakos sistemos ligų, iš kurių 58,0 proc. mirė nuo išeminės širdies ligos, 28,40 proc. – smegenų kraujagyslių (cerebrovaskulinių) ligų ir 16,6 proc. nuo insultų.
8. Nuo piktybinių navikų 2016 m. mirė 14,2 proc. visų mirusių moterų. Iš jų daugiausia mirė nuo krūties - 23,0 proc.; 8,6 proc. nuo trachėjos, bronchų ir plaučių piktybinių navikų.
9. Nuo išorinių mirties priežasčių 2016 m. mirė 8 moterys ir sudarė 3,3 proc. visų mirusių moterų.

Sergamumas

1. Suaugusiųjų (nuo 18 m.) sergamumas Švenčionių rajone, kaip ir šalyje, nežymiai didėjo. Vaikų (0-17 m.) bendras sergamumas rajone mažėjo, nors šalyje užregistruotų susirgimų buvo daugiau nei 2015 metais.
2. 2016 m. rajone padidėjo naujai susirgusių asmenų skaičius.
3. 2016 m. Švenčionių rajono gyventojų sergamumo rodikliai infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis, akių ligomis, kraujo ir kraujodaros organų, endokrininės, nervų, kvėpavimo ir virškinimo sistemų ligomis didėjo. Sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis bei nervų sistemos ligomis viršijo bendrą šalies vidurkį.
4. Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis, psichikos ir elgesio sutrikimais, kraujotakos bei urogenitalinės sistemos ligomis rajone mažėjo ir neviršijo bendro šalies rodiklio.
5. Švenčionių rajone didėjo vaikų (0-17) sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis, akių ligomis, virškinimo ir endokrininių sistemų ligomis. Vaikų tarpe 2016 m. užregistruotas didesnis traumų ir apsinuodijimų skaičius nei 2015 metais.

Preveninės programos

1. Švenčionių rajono savivaldybėje 2016 m. buvo vykdomos 6 prevencinės sveikatos programos: atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programa; gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programa; priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa; storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa; asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programa ir vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa.
2. Švenčionių rajone prevencinių programų vykdymo aktyvumas išlieka gana žemas
3. Geriausiai rajone yra įgyvendinama gimdos kaklelio piktybinių navikų ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa.
4. Moterų mirtingumas nuo krūties vėžio siekia 18 proc. nuo bendro mirčių skaičiaus dėl piktybinių navikų, bet apie atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programą buvo informuota tik 21,31 proc. moterų nuo galinčių dalyvauti programoje, sudalyvavo tik 17,3 proc.
5. Nors mirtys nuo širdies ir kraujagyslių ligų 2015 m. Švenčionių rajone sudarė net 57,6 proc. visų mirčių skaičiaus, tačiau asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje sudalyvavo vos 14,7 proc. tikslinės amžiaus grupės rajono gyventojų.

Aplinka

1. 2016 m. Švenčionių rajone buvo tirta 4 maudyklų vandens kokybė. Bėlio ežero ir Žeimenos upės (Pabradės) maudyklų vandens kokybė atitiko mikrobiologinius parametrus tirtais laikotarpiais. Žeimenos upės (Švenčionėlių) maudykloje 2017-06-22 fiksuotas padidėjusių žarninių lazdelių (*E.coli*) >1000kvs/100 ml ir žarninių enterokokų >100 ksv/100 ml, kiekis. Šiuo laikotarpiu vandens kokybė neatitiko HN:92 2017 mikrobiologinių reikalavimų. Taip pat, tuo pačiu laikotarpiu, vandens kokybė neatitiko mikrobiologinių reikalavimų ir Sarių maudykloje, kurioje žarninių lazdelių (*E.coli*) buvo 134 kvs/100 ml ir žarninių enterokokų >100 ksv/100 ml.